

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 4 Alcohol baat en schaad

- 15 maximumscore 2**
- (1) externe effecten 1
 - (2) betalingsbereidheid 1
 - (3) marktprijs
- 16 maximumscore 3**
- Een voorbeeld van een juiste berekening is:
- totale kosten = € 8.164 miljoen
 totale kosten = consumentensurplus + producentensurplus + accijnzen + saldo
 totale accijnsopbrengst =
 $\text{€ 8.164 miljoen} - \text{€ 3.800 miljoen} - \text{€ 700 miljoen} - \text{€ 2.624 miljoen} = \text{€ 1.040 miljoen}$ 1
 - consumentenuitgaven alcohol:
 $\frac{\text{€ 1.040 miljoen}}{0,278} = \text{€ 3.741 miljoen}$ 1
 - consumentenuitgaven bier:
 $\text{€ 3.741 miljoen} - \text{€ 1.740 miljoen} - \text{€ 916 miljoen} = \text{€ 1.085 miljoen}$ 1
- 17 maximumscore 1**
- Voorbeelden van een juist antwoord zijn:
 Er is sprake van asymmetrische informatie
- omdat verzekerden meer informatie hebben over het eigen alcoholgebruik dan de verzekeraar.
 - omdat de verzekeraar de verklaring van de verzekerde niet gemakkelijk kan controleren.
- 18 maximumscore 2**
- Een voorbeeld van een juist antwoord is:
- Premiedifferentiatie kan bevorderen dat mensen hun gedrag aanpassen om een premiekorting te krijgen (doordat ze in een lagere risicoklasse zijn ingedeeld) 1
 - waardoor de alcohol-gerelateerde (zorg)kosten / de alcohol-gerelateerde maatschappelijke kosten kunnen dalen 1
- 19 maximumscore 3**
- (1) sterke drank 1
 - (2) luxe 1
 - (3) 200% 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

20 maximumscore 2
g, h en i

Opmerking
Uitsluitend 2 of 0 scorepunten toekennen.

economie havo

Centraal examen havo

Tijdvak 1

Correctievoorschrift

Aan de secretarissen van het eindexamen van de scholen voor havo,

Bij het centraal examen economie havo:

Op **pagina 11**, bij **vraag 20** moet naast antwoord **g, h en i** ook antwoord **e, h en i** goed gerekend worden.

Toelichting:

In de vraag staat 'de genoemde toename'. Als de kandidaat dit heeft geïnterpreteerd als betrekking hebbend op uitsluitend de laatste zin in het kader, dan zou de toename uitsluitend betrekking hebben op het opkopen door de overheid nadat de minimumprijs is vastgesteld. Bij een dergelijke duiding van de vraag passen de vlakken e, h en i.

en

Op **pagina 13**, bij **vraag 28**

Bij de beoordeling van vraag 28 kunnen – naar analogie van het voorbeeld in het correctievoorschrift – ook punten toegekend worden aan een antwoord waarin staat dat er geen sprake is van zelfbinding, onder de voorwaarde dat hierbij een vakinhoudelijk juiste duiding gegeven is van het begrip 'zelfbinding' en dit consistent is onderbouwd met relevante gegevens uit de casus.

Toelichting:

De casus boven vraag 28 kent een bandbreedte in de mate waarin hier sprake is van zelfbinding. Zo is het vrijwillige karakter van de gemaakte afspraak beschreven, maar niet letterlijk benoemd. Zodoende kan dit ook opgevat worden als sociale druk of handelen naar een sociale norm. Ook de mate waarin de afspraak bindend is, is voor interpretatie vatbaar. Weliswaar wordt in de casus een lijst opgehangen en heeft de deelnemer 'kosten' in de vorm van verminderde waardering van collega's bij het niet naleven van de afspraak, maar er zijn situaties denkbaar dat de deelnemer die kosten voor lief neemt en de afspraak toch schendt.

Ik verzoek u dit bericht door te geven aan de correctoren economie havo.